

# Az egész EU-ra kiterjedő ivóvízvizsgálat a minták 94%-ában TFA „örök vegyianyag” szennyezést mutatott ki

*Csak a PFAS-pestticidek és F-gázok gyors betiltása mentheti meg az ivóvizünket*

A Pesticide Action Network (PAN Europe) partnereivel és a Magyar Természetvédők Szövetségével 55 ivóvízmintát (csapvíz és ásványvíz) elemzett 11 uniós tagállamból azt figyelve, milyen mértékű az „örök vegyianyagok” közé tartozó TFA (trifluorecetsav) vegyszer jelenléte az európai ivóvizekben. Az aggasztó eredmények fényében a környezetvédő szervezetek az „örök vegyianyagokat” (PFAS-vegyületek) tartalmazó pestticidek és a flourtartalmú gázok (F-gázok) betiltását követelik.

A TFA főként a PFAS-pestticidek (1) és a flourtartalmú gázok (F-gázok) bomlástermékeként kerül a vízbe. A Pesticide Action Network (PAN Europe) és partnerei, így a Magyar Természetvédők Szövetsége által vett ivóvízminták elemzésének eredményeit a *TFA: „örök vegyianyag” az ivóvizünkben* (TFA: *The Forever Chemical in the Water We Drink*) című jelentés foglalja össze.

## Az elemzés legfontosabb eredményei:

- A TFA-t 11 uniós ország 36 európai csapvízmintájából 34-ben mutatták ki – közte a magyarországi ivóvízmintában is. A talált értékek a "kimutathatósági határ" (< 20 ng/l) és a 4100 ng/l közötti tartományban voltak. A budapesti ivóvízmintában 1000 ng/l TFA-szintet mértek. A legmagasabb értékek összehasonlíthatóak az európai folyókban és tavakban májusban talált csúcserkével. A csapvízminták mindössze 6%-a volt TFA-mentes. Az ivóvízben mért 740 ng/L-es átlag alacsonyabb, mint amit a PAN Europe legutóbbi jelentésében a folyókban és tavakban talált, ahol 1 220 ng/L-t volt a kimutatott TFA-szint.
- Annak vizsgálatára, hogy a TFA behatol-e olyan mély vízkészletekbe is, amelyekből ásványvizek származnak, 17 ásványvíz- és 2 forrásvízmintát vontunk be a vizsgálati programba: A 19 mintából 12 volt TFA-val szennyezett, a "kimutatási határ" és 3200 ng/L közötti koncentrációban, az átlagos terhelés 278 ng/L volt.
- A 24 egyéb PFAS-vegyületre vonatkozó vizsgálatok azt mutatták, hogy az összes vizsgált minta teljes PFAS-terhelésének több mint 98%-át a TFA tette ki.

Vizsgálataink azt mutatják, hogy a TFA-szennyezés elérte az ivóvizünket. A PFAS-vegyületeket tartalmazó „növényvédőszerkeket” (pestticideket) még ma be kell tiltani, hogy a közeljövőben is biztonságosan fogyaszthassuk a vizünket! – hangsúlyozta *Salomé Roynel*, a PAN Europe szakpolitikai munkatársa.

## Az egészségügyi kockázatokat eddig alig vizsgálták

A TFA a PFAS-pestticidek és az F-gázok rendkívül tartósan megmaradó bomlásterméke. Annak ellenére, hogy világszerte széles körben jelen van a vizekben, kevés tanulmány készült a környezeti és egészségügyi kockázatokról. a kockázatértékelések jelentősen eltérnek, mivel a szabályozó hatóságok eltérően kezelik a szűkös tudományos ismereteket.

Az EU egyelőre nem hozott szigorúan előírásokat, melyek megóvnak minket a TFA szennyezéstől, bár pár tagország már az Uniónál szigorúbb határértékeket fogadott el.(2) A holland hatóság 2200 ng/L-es ivóvíz-határértéket javasolt. (3) Ezt az értéket - amely egy meglehetősen óvatos

kockázatértékelésen alapul - a vizsgált 55 európai vízminta közül csak 2 lépte túl. A toxicitási adatok azonban korlátozottak és hiányosak, így nem zárható ki, hogy a holland hatóság alulbecsülte a kockázatot.

A jó hír egyelőre az, hogy szinte minden mintában az általunk talált TFA-szintek még mindig a jelenlegi ismeretek szerint biztonságosnak tekinthető értékeken belül vannak. A TFA-bevitel azonban folyamatosan növekszik, és a biztonsági puffer már nagyon kicsi. Ráadásul más PFAS-vegyületek már így is indokolatlanul nagy terhelést jelentenek számunkra. Ezért azonnal intézkedéseket kell hozni a további TFA-szennyezés megelőzésére - emelte ki *Helmut Burtscher-Schaden*, a GLOBAL 2000 - Föld Barátai Ausztria munkatársa.

## A jogszabályi határértékek hiánya

Bár a TFA-szennyezés széles körben elterjedt, az EU-ban jelenleg nincs jogszabályi határérték a felszíni vizekben, a felszín alatti vizekben vagy az ivóvízben lévő TFA-ra vonatkozóan.

Az EU-ban csak 2026-ban lép hatályba az ivóvízben a "PFAS-vegyületek összességére" 500 ng/l-es szabványos határértéke. Definíció szerint ez az érték elvileg magában foglalná a TFA-t is, mivel az is PFAS-vegyület. Amikor azonban a Bizottság ezt az értéket javasolta, nem vették figyelembe, hogy a meglévő TFA-terhelés meghaladja ezt a határértéket. Az elemzett csapvízminták fele meghaladja az "összes PFAS-vegyületekre" vonatkozó 500 ng/l-es határértékét, ha a TFA-t is beleszámítjuk ebbe a paraméterbe.

Magyarországon a 5/2023. (I. 12.) Korm. rendelet szabályozza az ivóvizek minőségi követelményeit. Ebben "PFAS-vegyületek összességére" 0,10 µg/l (100 ng/l) határérték szerepel. Az ebbe a kategóriába tartozó 20 PFAS-vegyület felsorolásában viszont nem található meg a trifluorecetsav (TFA).

Jogi szempontból felszíni, felszín alatti és ivóvízre vonatkozó határérték hiányában a TFA mindeddig "láthatatlan" szennyező anyag volt. Az uniós Víz Keretirányelv által szabályozott vízszennyezési szabványok aktualizálásával ez megváltozhat: Az európai intézményeknek most lehetőségük van arra, hogy irányt szabjanak a vízvédelemnek - ezzel tartoznak a polgároknak. Az embereknek joguk van az egészséges vízhez. Ebben most a soros magyar elnökségnek fontos szerepe lehet - tette *hozzá Fidrich Róbert*, a Magyar Természetvédők Szövetségének programvezetője.

Addig is a környezetvédő civil szervezetek sürgős intézkedésekre szólítanak fel, mint például:

- A PFAS-vegyületeket tartalmazó „növényvédőszer” (pesticid) azonnali betiltása.
- Az F-gázok azonnali betiltása.
- A REACH szerinti általános PFAS-korlátozás gyors végrehajtása.
- A TFA-ra vonatkozó biztonságos ivóvízhatárérték megállapítása uniós szinten.
- A TFA-ra vonatkozó minőségi szabványok meghatározása a Víz Keretirányelv által szabályozott vizek esetében.
- Ahol vegyi szennyezés miatt víz tisztítására van szükség, ott a szennyező fizet elvet kell alkalmazni.
- A gazdák támogatása abban, hogy a PFAS-pesticidok használatát más, ideális esetben vegyszermentes növényvédelmi formákkal váltsák fel.

Link a jelentés angol nyelvű változatához:

[https://www.pan-europe.info/sites/pan-europe.info/files/public/resources/reports/Report\\_TFA\\_The%20Forever%20Chemical%20in%20the%20Water%20We%20Drink.pdf](https://www.pan-europe.info/sites/pan-europe.info/files/public/resources/reports/Report_TFA_The%20Forever%20Chemical%20in%20the%20Water%20We%20Drink.pdf)

**Jegyzetek:**

(1) lásd februári sajtóközleményünket: Veszélyes PFAS-pesticidok a gyümölcsökben és zöldségeinkben <https://mtvsz.hu/hirek/2024/02/veszelyes-pfas-pesticidek-a-gyumolcsokban-es-zoldsegeinkben>

(2) Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) 2016-os értékelése szerint testtömeg-kilogrammonként napi 50 mikrogramm ( $\mu\text{g}$ ) TFA tolerálható. A Német Szövetségi Környezetvédelmi Ügynökség 2020-tól érvényes értékelése szerint ez 12,5  $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{nap}$ . A holland Nemzeti Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet (RIVM) 2023-ban mindössze 0,32  $\mu\text{g}/\text{kg}/\text{nap}$  tolerálható napi dózist vezet le, a jelenlegi ismeretek alapján, és feltételezve, hogy a TFA toxikológiai profilja hasonló más, jobban vizsgált PFAS-vegyületekhez. Ezt a feltételezést támasztja alá a Bayer által nemrégiben végzett tanulmánya a TFA nyulakon történő reprodukciós toxicitásával kapcsolatban, amely súlyos magzati rendellenességeket állapított meg. A német vegyianyag-ügynökség nemrégiben javasolta a TFA reprodukciót károsító anyagként való besorolását.

(3) Ezt a határértéket úgy határozták meg, hogy átlagos ivóvízfogyasztás mellett a TFA tolerálható napi bevitelének maximálisan 20%-a hasznosuljon.

Sajtókapcsolat:

- Ladányi-Benedikt Ildikó, kommunikációs és adománygyűjtő munkatárs
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- +36 1 216 7297
- info@mtvsz.hu

Eredeti tartalom: Magyar Természetvédők Szövetsége

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/13977/az-egesz-eu-ra-kiterjedo-ivovizvizsgalat-a-mintak-94-aban-tfa-orok-vegynyag-szennyezest-mutatott-ki/>